

Kotouttamisselonteon ja valtion kotouttamisohjelman valmistelutyöpaja

Pienryhmä 5: Yhteiskunnan vastaanottavuuden edistäminen

Kotoutuminen on yksilöllinen prosessi, joka kattaa

- yhteiskunnan (rakenteisiin) kiinnittymisen työn, opintojen, asumisen tai muun toiminnan kautta,
- kulttuurisia tekijöitä, kuten kielen oppimisen, sekä
- vuorovaikutuksen muiden ihmisten kanssa, eli sosiaalisesti merkitykselliset suhteet.

Kotoutumisen perimmäisenä tavoitteena voidaan pitää sitä, että henkilö tuntee kuuluvuutta yhteiskuntaan. Kotoutumisen kannalta olennaisia ovat myös hyvinvoinnin kannalta riittävät aineelliset resurssit sekä sitä, että ihminen on toimija omaa elämäänsä koskevassa päätöksenteossa.

Osallisuudelle ja kotoutumiselle otollista yhteiskunnallista tilaa voidaan kuvata **hyvien väestösuhteiden** käsitteen avulla. Hyvillä väestösuhteilla tarkoitetaan myönteisiä asenteita ja vuorovaikutusta eri väestöryhmien välillä sekä eri väestöryhmien osallisuutta ja turvallisuuden tunnetta. Yhteiskunnallisessa suunnittelussa voidaan kehittää eri ryhmien osallisuutta huomioiden hyvien väestösuhteiden kaikki neljä ulottuvuutta - asenteet, vuorovaikutus, osallisuus ja turvallisuuden tunne.

Kotoutumislain tarkoitus on paitsi tukea ja edistää maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan myös edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Suurin osa lain toimenpiteistä on silti suunnattu maahanmuuttajille. Yhteiskunnan vastaanottavuutta lisääviä toimenpiteitä kotoutumislaisissa ovat

- kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten velvoite edistää myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien välillä ja maahanmuuttajaryhmien osallisuutta.
- kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten velvoite huomioida maahanmuuttajaväestön tarpeet ja kotoutumisen edistäminen yleisessä suunnittelussa, toiminnassa ja seurannassa.
- kunnan velvoite huolehtia siitä, että sen palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille.
- Kunta tai useampi kunta yhdessä voi asettaa yhteistyössä paikallisten työmarkkina-, yrittäjä- ja kansalaisjärjestöjen kanssa kotouttamisen suunnittelun ja toimeenpanon kehittämistä sekä etnisten suhteiden edistämistä varten paikallistason neuvottelukunnan.

- Kunnan on laadittava kotouttamisohjelma, joka voi sisältää mm. suunnitelman siitä, miten kunnan yleiset palvelut toteutetaan maahanmuuttajille soveltuvina sekä suunnitelman hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistämisestä;
- Myös työ- ja elinkeinoministeriön tehtäviin kuuluu kotouttamispolitiikan ja hyvien etnisten suhteiden edistämisen yhteensovittaminen ja ELY-keskuksen tehtäviin hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen;

Pohdittavaksi:

- Tuleeko yhteiskunnan vastaanottavuutta edistää nykyistä aktiivisemmin ja suunnitelmallisemmin kunnissa ja valtionhallinnossa sekä muualla yhteiskunnassa?
- Tuleeko maahanmuuttajille suunnattuihin palveluihin ottaa voimakkaampi osallisuutta ja toimijuutta edistävä ote?
- Tuleeko kotoutumisen edistämiseen kytkeä myös esim. yhteiskunnallista polarisaatiota purkavia ja antirasistisia menetelmiä? Voiko politiikan tavoitteena olla kuulumisen tunteen mahdollistaminen esim. suomalaisen identiteetin uudelleen määrittelyn avulla?